

Biblioteka
BESKRAJNI SVET FANTASTIKE

Urednik
Marko Vojnović

Samanta
Šenon

ĐAN PADA TAME

DRUGI TOM

S engleskog prevela
Zvezdana Šelmić



Čarobna
knjiga

SADRŽAJ

III Godina vatre (511. d. e.)	7
IV Dugokosa zvezda (512. d. e.)	377
<i>Epilog</i>	495
<i>Likovi u priči</i>	535
<i>Rečnik</i>	550
<i>Hronologija događaja</i>	553
<i>Zahvalnice</i>	558

III

Godina vatre 511. d. e.

*Vuk je na ostrvu, ja sam na drugom
Ostrvo je bezbedno, okruženo močvarom...
Kod nas je drugačije.*

Vuk i Advaker, staroengleski spev

Jug

Tunuva je zurila uprazno dok joj je Hidat češljala vlažnu kosu. Uljane lampe su treperile razgoneći tamu bez zvezda.

Majka će do svitanja imati novu predstavnicu. Tunuva je brinula zbog ove noći, svesna da možda neće moći da sakrije žalost. Tuga je pretvarala svaki sat u uspon, ali morala je da podnese taj teret, zbog Ezbar.

Sagul Jedanja je umrla tiho, ostavivši za sobom svenulo i žučkasto telo. Kao čuvarke grobnice, Tunuvi je dužnost bila da obavi pogrebne rituale. Tu dužnost je vršila retko, ali kad bi se desilo, bilo je kao melem, predvoditi porodicu u odavanju počasti mrtvima.

U svitanje ovog istog dana ona i Ezbar su oprale telo svoje stare prijateljice, moleći se božanstvima prelaska i smrti. U sumrak su položile Sagul da počiva u podnožju drveta, puštajući da korenje uzme nazad njenu vatru, a okupljene sestre i braća pevali su tužbalicu. Njen ihneumon se sklupčao na humki i umro kasnije tokom noći, pa su i njega položili kraj nje. Tunuva je posadila sabru na oba groba, zalivajući seme vinom sa smolom.

Sagul će živeti i dalje, u plodovima drveta. Njen plamen će nastaviti da vodi sve njene kćeri.

Kad je Hidat završila, prinela je Tunuvi ogledalo. Pogledala je složenu pletenicu, a potom sopstvene oči. Imala je tamne podočnjake.

„Hvala ti, Hidat.”

To su joj bile prve reči posle više sati. Hidat joj spusti ruku na rame. „Izdržaćes ti ovo, Tuva.”

„Sve moramo izdržati.” Tunuva spusti ogledalo. „Zbog Ez.”

„Ti i ona ste bile najbliže Sagul, osim Denag.”

„Sad nekako nisam sigurna. Decenije prijateljstva, a Sagul je ipak uspela da me iznenadi.”

Hidat nije odgovorila. Okrenula se i počela da popravlja zlatne kopče u svojoj kosi.

Siju je čekala u hodniku, sa zelenim plaštom kandidatkinje prebačenim preko ramena. Iako je okusila voće tokom trudnoće, još nije zvanično postala iskušeničica. Kosa joj se spuštala niz leđa, ukrašena tigarom od karneola i zlatnih listova.

„O, Tuva”, rekla je zagrlivši je. „Divno izgledaš. Volela bih da i ja budem tako elegantna.”

„Ti si uvek elegantna, sunce moje.” Tunuva uspe da se osmehne. „Da li si spremna?”

„Jesam.” Siju je uhvati za obe ruke, a oči su joj blistale. „Jako se radujem zbog Ezbar. Ona je rođena za crveni plašt.”

Siju je izgledala baš toliko srećna kao što je tvrdila. Nije imala pojma da Anisa više nema. Tunuva je poželeva da zna gde živi mladičeva porodica kako bi mogla da joj pošalje vest o njenoj smrti.

„Danas baš ličiš na nju”, rekla je umesto toga. „Hoćeš li mi pomoći da je podržim u ovoj dužnosti?”

„Naravno da hoću.”

Iskušeničice su jednoglasno prihvatile Ezbar za nadstojnicu, uključujući i one koje su bile poslate na druga mesta. Ašan je poslala kratku izjavu. Tokom pet vekova munguna je odbijena samo dva puta – jedna zato što je zanemarila svog ihneumona, a druga zato što je nadstojnica imenovala svoju rođenu kćer. Ezbar je zaslužila pravo da vlada.

Hidat se pojavi u svom belom plaštu, noseći drveni sanduk sa zlatnim ukrasima. „Za tebe, čuvarko grobnice”, rekla je i pružila ga.

Tunuva ga preuze. Bio je lakši nego što je izgledao, ali ono što je u njemu imaće ogromnu težinu za Ezbar.

Sve tri podoše kroz Priorat, priključivši se koloni koja se spuštala u Udolinu krvi. Tunuva je primetila Kante i klimnula joj glavom.

Sagul je ispisala tablicu sa svojim poslednjim željama, uključujući i to da Kante pristupi Prioratu. Ezbar će odlučiti da li da to prihvati.

Tunuva je znala da će prihvatiti. Ona je veoma volela i poštovala Sagul i neće joj to odbiti.

Ceremonija se uvek odvijala po noći, ispod plodova koji su tinjali plamenom preminulih sestara. Tunuva je imala samo dvanaest godina kad je Sagul postala nadstojnica, ali sećala se čudesnog prizora, žene kako se pretvara u nadstojnicu.

S jedne strane su stajale ratnice, a s druge muškarci, ostavljajući putanju za Ezbar. Siju je otišla da stane kraj Jeleni, a Tunuva se pridružila Apaji i Denag – obe su nosile iskušeničko belo – u podnožju drвета. Osetila je mirise ihneumona, pupoljaka i plodova.

Kad se na stepeništu pojavila Ezbar, zavladała je tišina. Muškarci i kandidatkinje podigli su lampe, a pokrenute iskušeničnice upalile su sopstveni plamen. Treperava svetlost se ogledala u mnogim očima.

Ezbar je tog jutra obnovila magiju – božanski oganj, pravo iz dubine. Imala je na sebi selinsku venčanu haljinu, načinjenu od mreže, i ništa ispod nje. Lice joj je bilo kao isklesano, ali dodirivala je šake svih kraj kojih je pošla.

Kleknula je pod drvo. Denag, kao najstarija, prva joj je položila dlan na glavu.

„Ezbar du Apaja uk-Nara”, rekla je. „Služila si Majci odano i bez pitanja. Sada si došla pred narandžino drvo, kao mnoge sestre pre tebe. Klečiš pod njegovim granama, kao naša Majka. Ova porodica te sada moli da nam je predstavljaš kao nadstojnica, da nas vodiš i ujediniš nas u odbrani protiv Bezimenog. Da li ćeš prihvatiti naš poziv na oružje?”

„Hoću”, reče Ezbar.

Denag izvadi ogrlicu koju je dotle nosila Sagul, s dragocenim medaljonom od ćilibara s drвета. Ezbar pognu glavu da je primi. Potom priđe Apaja, noseći sok drвета.

„Ezbar du Apaja uk-Nara”, rekla je. „Svedočim da si ti plod moje materice, krvi Sijati du Verda uk-Nara. Da li si spremna da budeš majka svoj deci Priorata?”

„Jesam.”

Apaja je pomaza. Njeno lice nikad nije bilo blago, ali ove noći se videlo koliko je ponosna.

Tunuva je bila poslednja na redu. Predala je jedan od svojih ključeva Džontu Jedanji, koja je kleknula pred sanduk i otključala ga. Tunuva veoma pažljivo izvadi najdragoceniju od svih relikvija.

Imala je svoj miris – drevan i uznemirujući miris, kao meso ostavljeno na suncu, kao gvožđe i vreme. Postala je krhka od starosti, toliko osušena da je postala kruta kao kora drveta. Samo stalnom pažnjom mnogih čuvara grobnice nije postala suviše kruta da se obuče.

„Ezbar du Apaja uk-Nara”, rekla je Tunuva, „ovo je samrtni ogrtač Majke, natopljen krvlju Bezimenog.” Prebacila ga je preko Ezbar. „Da li prihvataš njegovu težinu i sve što uz nju ide?”

„Prihvatam.”

Poslednji korak proglašenja bio je da Denag preda Ezbar gvozdeno koplje po imenu Mulsub. Imalo je dršku ukrašenu srebrom i zlatom i vrh od ugaćane tame, čuvan i održavan hiljadama godina.

Ezbar prihvati oružje. Kad je ustala, okrenula se ka čitavoj porodici.

„Ja sam Ezbar du Apaja uk-Nara, nadstojnica Priorata narandžinog drveta. Iznova se zaklinjem Majci”, rekla je. „Ponizno stajem na njeno mesto. S ponosom ću čuvati narandžino drvo. S ljubavlju ću se starati o svima vama, i nudim vam se, kao roditeljka, sestra, čuvarica, kao vrh koplja.”

„Neka Ona učini tvoje sečivo oštrim i tvoje srce punim ognja”, odgovori celokupan Priorat, „i neka tvoje ime seje užas u onome što mora ostati bezimeno.”

Tunuva se probudila u nepoznatom krevetu. Pružila je ruku i napipala zgužvane i vlažne čaršave.

Napolju je tutnjao vodopad. Zagledala se u šarenu tavanicu Nevestinske odaje. To je sigurno poslednje što je Sagul videla. Ezbar nije želela taj krevet – videla ga je kao samrtnu postelju – ali Tunuva ju je posavetovala da se ponaša kao da će ga zadržati, inače bi nova soba mogla da je progoni.

I tako je Ezbar obeležila svoj sveti brak s drvetom time što je prenoćila ovde, na samrtnoj postelji okađenoj mirisom ruža. Samo

je Imsurin mogao da se seti te male utehe. On je znao da Ezbar deli ersirsko uverenje da ruža rasteruje nemirne snove, pa se postarao da soba bude puna tog mirisa i kad su začeli Siju.

Tunuva ju je ipak grlila čitave noći. Čak ni ruže nisu imale moć protiv straha na javi.

Proslava je trajala do ranog jutra. Još je osećala na jeziku ukus zlatnog vina. Siju je plesala i smejala se cele noći, prepuna radosti. Ezbar je odlučila da sačeka još nekoliko dana pre nego što joj saopšte vesti o Anisu. Siju će biti očajna, ali ipak će joj ostati nada da je on možda živ.

Ako ikad sazna istinu, sva sreća u njoj će istruliti.

Sunce je obasjavalo pod. Iza kamenih ukrasa na prozoru Ezbar je stajala na balkonu, naga, kao što je uvek činila kad bi se noću preznajila.

Tunuva izađe da joj se pridruži. Gledala je horizont, a u kosi joj se presijavala vlaga. U sumrak su joj oči izgledale gotovo crne – ali sada, u prvo svitanje, dobile su boju tamnog ćilibara.

„Nadstojnice”, rekla je, „ovo mi liči na san.”

„Da li su ruže delovale?”

„Mislim da je pre delovalo tvoje prisustvo, a ne ruže.” Još uvek je nosila ogrlicu. „Hidat će biti munguna. Ima još mnogo da nauči o vladanju, ali snažna je i staložena.”

„Učiće od tebe.”

Ezbar klimnu glavom. „Preuzela sam plašt baš sad kad se svet okreće protiv nas. Kad me je Sagul odabrala, bila sam uverena da mi je suđeno da nosim plašt, ali bila sam mlada i drska.”

Tunuva je znala da ne sme da je dodiruje dok oseća vrućinu, ali prišla je što je bliže mogla. „Sumnja i strah su prirodni”, rekla je. „Nasledila si svetu dužnost prema svima nama – ali mi smo tu da te podržimo, zauzvrat. Nijedna sestra u Prioratu nije sama.”

Ezbar je na to uhvati za ruku i poljubi je.

„Nadstojnice.”

Obe se okrenuše. Apaja je upravo izašla na balkon sa ogrtačem preko ruke. „Moja ptica mi je upravo donela pismo od Daranije. Piše da je dobila hitnu poruku od upravnice luke u Padaviji. U taj grad je stigla teška bolest iz Mentendona.”

Ezbar ogrnu plašt. „Bolest?”

„Izveštaji su protivrečni, ali bolest je očito teška, od nje ruke pocrvene i izaziva strašan bol. Njeno veličanstvo je zatvorilo luku, kao i južnu stranu prelaza Harmur.”

„Šta se to dešava, tako mi Majčinog imena?”, mrmljala je Ezbar. „Da li je svet sišao s uma?”

I svojim dahom i vetrom svojih krila posejao je pomor koji je otrovao sve oko njega. Ljudi su se razboleli. Krv im je postajala vrela, pa su vrištali i kavžili se i umirali na ulicama.

„Plamena zaraza”, promrmlja Tunuva. „Bolestina koju je Bezimeni udahnuo u Jikalu.”

„I ja sam to pomislila”, reče Apaja. „Trebalo bi da smo ovde sigurne. Ne verujem da bolest iz dubine može da uhvati korena u našoj krvi.”

„Ali šta s muškarcima i decom?”

„Pretražićemo arhive. Sijati ili Sošen su nam možda ostavile neko znanje – Sijati je bila iz porodice proizvođača parfema, a obe su se bavile lečenjem i alhemijom. Očito je ta zaraza jednom već došla i prošla. Ako postoji lek ili zaštita, one su to možda znale.”

„Trebalo bi da same pogledamo tu bolest”, reče Ezbar. „Da se uverimo da je to ta ista.”

„Da. Možda bi mogla da pošalješ Siju”, reče Apaja. „Ako i dalje nameravaš da je pošalješ u svet.”

Tunuva pogleda Ezbar, koja je utonula u misli, okrećući zlatni prsten koji je dobila kad ju je Sagul odabrala za mungunu. Na njemu je nosila cvet od sunčanog kamena.

„Moram da se obratim Prioratu”, rekla je. „Apaja, okupi ih sve u Ratnoj sali.”

Vratila se u senku. Tunuva pogleda Apaju, koja upitno podiže tanke obrve. „Ostani kraj nje, Tunuva”, rekla je tiho. „Priorat je njeno kormilo, ali ti ćeš biti njeno jedro.”

Okupili su se sredinom prepodneva. Ezbar je stajala pred devet stubova.

„Pre nekog vremena jedan stvor je rođen na ovom svetu, sa ognjem u očima, i zaudarao je na Planinu groze”, rekla je. „Biće i drugih sličnih. Naše vreme je došlo, braćo i sestre. Moramo ispuniti svoju svrhu i odbraniti Jug.”

Svi su ćutke slušali.

„Mali broj vas sutra će izjahati sa Apajom uk-Narom da sazna više o pretnjama s kojima smo suočeni. Ostali će ostati ovde da štite drvo i čekaće da vide hoće li stići pozivi u pomoć od naših južnih saveznika”, nastavila je. „Svaka kandidatkinja i iskušenica vežbaće i učiće od zore do sumraka. Svaki muškarac će, osim svog posla, praviti strele; sestre, obavezno postavljajte vardinge. Zapamtite da niste otporne na plamen.”

Tunuva ju je gledala, a u njoj je rastao ponos.

„Juče ste me videli kako primam plašt Kleolindin, obojen krvlju Bezimenog. Danas vam dajem priliku da delite tu slavu. Ovi stvorovi rođeni iz zemaljske stene verovatno su mladunci – potomci gmazova koji su izašli iz Planine groze. Ako neka iskušenica ubije gmaza, zaslužiće pravo da oboji svoj beli plašt njegovom krvlju. Sve koje nose krvave plaštove biće nazvane Crvene device.”

Skoro je ispljunula tu inisku reč, ime koje je bilo nametnuto Majci.

„Galijan Obmanitelj došao je u Lasiju da osnuje priorat – kuću za religiju koju je izmislio, u kojoj će on biti vrhovni gospodar. Kleolind mu je rekla da će osnovati drugačiji priorat, i to je i učinila.” Na ove Ezbarine reči odgovorili su mračnim, zadovoljnim smehom. „Takođe je došao u potrazi za nevestom. Za Devicom. I zato ćete vi biti device drugačije vrste – device zbog kojih bi on uzdrhtao od straha. Device kupane krvlju. Naša treća kategorija. Novi red za novo doba.”

U Ratnoj sali zaoriše se uzvici saglasnosti.

„Posle pet vekova čekanja, mi smo naraštaj koji neće samo slaviti Majku već će činiti isto što i ona”, objavi Ezbar. „Pripremite se. Od danas smo u ratu.”

Tunuva pođe s njom kad su se svi razišli i uhvati je za ruku. Stala je kao ukopana kad je osetila jezu magije. Kraj ulaza ih je čekala Kante.

„Kante”, reče Tunuva.

„Tunuva.” Kante kratko pognu glavu. „Nadstojnice, nisam želela da vas sinoć uznemiravam, ali duboko me je dirnulo toliko poštovanje prema drvetu, kao i prizor njegove nove zaštitnice. Veoma sam zahvalna što sam bila u prilici da to vidim”, rekla je uz osmeh pun olakšanja. „I što ponovo imam dom.”

Ezbar se namršti. „Kako to misliš?”

„Pokojna nadstojnica mi je rekla da mogu ostati ovde kao kandidatkinja.”

„Sagul je poverila svoje poslednje želje samo meni i Denag. Kada ti je to rekla?”

„Ezbar.” Prišla je Apaja, vidno uznemirena. „Ne mogu da nađem Siju. Gde je ona?”

„U Lasijskoj dolini”, odgovori Kante.

Tunuva oseti da se u njoj budi instinkt. „Siju ne treba da bude napolju”, reče Ezbar, sve više se mršteći. „Kada je to bilo, Kante?”

„Videla sam je kad je jutros pošla.” Kante ih je redom gledala. „Vodila je ihneumonu i bebu, bila je obučena za jahanje. Pa sam pretpostavila...”

Ezbar i Tunuva su već hitale dalje. Instinkt se zgrčio u nelagodnost. *Molim te*, molila se Tunuva dok su trčale uz stepenište. *Molim te, Majko, neka je samo otišla u lov...*

Kad su stigle do suncane sobe, našle su njen zeleni plašt, pažljivo složen, i pismo. Ezbar ga je otvorila i okrenula tako da ga i Tunuva pročita.

Znam šta ste uradile, sve vi. Našla sam Anisa u ledenoj kući. Nadam se da nikad nećete tako naći nekoga koga volite.

Povela sam Lukiri i Lalhar, i nikoga više. Jeleni ovog puta ne zna ništa.

Neću da podižem svoje dete na mestu gde joj je otac ubijen. Odvešću Lukiri nekuda gde znam da ćemo obe biti bezbedne i voljene. Ne pokušavajte da me nađete, inače ću reći celom svetu za Priorat.

„Uopšte nije bio u ledenoj kući. Hidat i Imin su ga sahranili.” Ezbar je odmahivala glavom. „Poštujem božanstva, ali nikada ih nisam okrivila za naše zemaljske probleme. A evo, sad se pitam da li se to Stara Malag poigrava nama.”

„Neko mora poći za Siju. Ona nikad nije bila van Doline, a kamoli...”

„Ne”, preseče je Ezbar. „Ne. Poslednji put sam mogla da razumem, ali kao nadstojnica ne mogu da pošaljem nikoga u poteru za svojom rođenom ćerkom kad nam je potrebna svaka sestra vična borbi.” Spustila je pismo. Izgledala je umorno. „Neka njen gnev sam sagori.”

„Ezbar, povelja je ihneumonu. Lalhar će privući lovce čim izađu iz Doline.”

„Onda će se tim pre vratiti.”

„Ako pođem za njom, hoćeš li me sprečiti?”

Ezbar se zagleda u nju. „I ne znaš kuda je pošla.”

„Nin još može da oseti miris – a mislim da znam, Ez. Otići će kod Anisove porodice u Karmentum. Ne možeš poći za njom, ali ja mogu. Pusti da je dovedem kući.”

Ezbar se okrete ka ognjištu. „Rekla sam ti svoju odluku, Tuva. Ako pođeš, ići ćeš bez mog blagoslova.”

Tunuva je razmišljala. Kad je ponovo progovorila, osećala se kao da se cepa po sredini.

„Neka tako bude”, rekla je i otišla.